

ЕКУМЕНІЧНА ХАРТІЯ

НАПРЯМИ ЗРОСТАННЯ СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ ЦЕРКВАМИ В ЄВРОПІ

**Конференція Європейських Церков (КЄЦ)
Рада Єпископських Конференцій Європи (РЄКЄ)**

Підписано до друку 11.10.07
Формат 60x90/16
Папір офсетний
Друк та брошювальні роботи:
друкарня “Оранта”
Зам 7.10/15

ЕКУМЕНІЧНА ХАРТІЯ

НАПРЯМИ ЗРОСТАННЯ СПІРОБІТНИЦТВА МІЖ ЦЕРКВАМИ В ЄВРОПІ

Ми, Конференція Європейських Церков (КЄЦ) та Рада Єпископських Конференцій Європи (РЄКЄ)*, в дусі Послання двох Європейських екуменічних асамблей, які відбулися в Базелі (1989) та Граці (1997), твердо вирішили зберігати та розвивати співдружність, що утвердилася серед нас. Ми дякуємо Триєдиному Богу за керівництво нашими кроками до більш глибокого співробітництва у Святому Дусі.

Різноманітні форми екуменічного співробітництва вже довели свою ефективність. Христос молився: "...Щоб усі були єдиним: як Ти, Отче, в Мені

"Слава Отцю і Сину, і Святому Духу" і Я в Тобі, так і вони нехай будуть в Нас єдиним - щоб увірвав світ, що Ти послав Мене". (Ін.17,21)

Якщо ми вірні цій молитві, то не можемо задовільнятися нинішньою ситуацією. Натомість, усвідомлюючи нашу провину і готовність покаятися, ми повинні прагнути подолати розділення, які ще існують серед нас, щоб, об'єднавшись могли правильно проголошувати Євангельське послання серед усіх народів.

Слухаючи разом Слово Боже із Священного Писання, маючи обов'язок сповідувати нашу спільну віру та діяти соборно згідно з усвідомленою істиною,

* У Конференцію Європейських Церков (КЄЦ) входять майже всі православні, протестантські, англіканська, старокатолицька і незалежні церкви в Європі У Раді Єпископських Конференцій Європи (РЄКЄ) представлені всі Конференції римсько-католицьких єпископів в Європі.

несімо свідчення любові та надії до всіх людей.

Європа – від Атлантичного океану до Уралу, від мису Північного (North Cape) до Середземного моря – нині стала значно плюралістичнішою. Керуючись Євангелієм ми прагнемо стати на захист гідності людської особистості, створеної за образом Божим і як церковна спільнота, робити внесок до примирення між народами та культурами.

Отже, ми сприймаємо цю хартію як спільне зобов'язання щодо діалогу та співробітництва. У ній визначені фундаментально екуменічні завдання, з яких зазначаються головні

вказівки та зобов'язання. Це сприятиме діалогу та співробітництву на всіх рівнях церковного життя, за відповідними погодженими критеріями. Проте хартія не має ні віровчительного, ні догматичного характеру та не є юридично обов'язковою за церковним правом. Її повноваження будуть виходити на добровільних зобов'язаннях європейських церков та екуменічних організацій. Базуючись на основному тексті, вони зможуть на місцях формулювати свої доповнення до нього для вирішення специфічних питань та зобов'язань, що впливають з них.

I. МИ ВІРУЄМО В ЄДИНУ, СВЯТУ СОБОРНУ І АПОСТОЛЬСЬКУ ЦЕРКВУ

1. Покликані разом до єдності у вірі

У Євангелієм Ісуса Христа, згідно зі свідченням Святого Письма та як сповідується у вселенському Нікео-Константинопольському Символі Віри 381 року, ми віруємо у Триєдиного Бога: Отця, Сина та Святого Духа. Оскільки у ньому ми сповідуємо “єдину, святу, соборну і апостольську Церкву”, нашим першорядним екуменічним завданням є являти цю єдність, яка завжди є даром Божим.

“Прагнучи зберігати єдність духу в союзи миру. Одне тіло й один дух, як ви й покликані в одній надії покликання вашого; один Господь, одна віра, одне хрещення, один Бог і Отець усіх, Який над усіма, і через усіх, і в усіх нас” (Еф. 4, 3–6).

Фундаментальні відмінності у вірі все ще є перешкодою до видимої єдності. Існують різні погляди на церкву та її єдність, таїнства та служіння. Ми не повинні задовільнятися таким станом речей. Ісус Христос на хресті явив нам Свою любов та таємницю примирення; як Його послідовники ми маємо намір зробити все можливе, щоб подолати проблеми та перешкоди, які все ще розділяють церкви.

Ми зобов'язуємося:

• дотримуватися апостольських настанов, що написані у Посланні до Ефесян та напо прагнути до однакового розуміння Христового вчення про спасіння, про яке йдеться у Євангелії;

• у силі Святого Духа працювати заради видимої єдності Церкви Ісуса Христа в одній вірі, виявленій у однаковому визнанні хрещення та в євхаристичному єднанні, а також у свідченні та служінні.

II. НА ШЛЯХУ ДО ВИДИМОЇ ЄДНОСТІ ЦЕРКОВ У ЄВРОПІ

2. Проповідувати Євангеліє разом

Найважливішим завданням церков Європи є спільне проповідування Євангелія і словом, і ділом заради спасіння усіх. За зростаючої відсутності загальних та індивідуальних поглядів та відступу від християнських цінностей, християни мають свідчити про свою віру, особливо у пошук сенсу життя, який ми шукаємо по-різному. Це

“З того знатимуть усі, що ви Мої ученики, якщо будете мати любов між собою” (Ін. 13, 35).

вимагатиме ще більшої відданості християнській освіті (наприклад, заняттям по катехизації), пастирського окормлення в общинах та обміну досвідом у цій сфері. Дуже важливо, щоб весь народ Божий дотримувався Євангелія в соціальній сфері, приймаючи на себе відповідальні обов'язки в соціальних та політичних питаннях.

Ми зобов'язуємося:

- обговорювати наші плани по євангелізації з іншими церквами, укладаючи угоди з ними, щоб уникати шкідливого суперництва та ризику нових розколів;
- визнати, що кожна людина може вільно обирати свою релігійну та церковну приналежність, сповідуючи свободу совісті, що означає не спонукати будь-кого до навернення, застосовуючи моральний тиск або матеріальне заохочення, а також не перешкоджати наверненню людини з її власної волі.

3. Сприяти один одному

У душі Євангелія ми повинні разом переглянути історію

християнських церков. Там багато чого корисного мож-

на запозичити, але нажаль, є і прикрі сторінки — розколи, ворожнеча і, навіть, збройні конфлікти. Провини людей, відсутність любові, зловживання вірою та церквою заради політичних інтересів серйозно підірвали довіру до християнського свідчення.

Тому, екуменізм починається для християн з відновлення своїх сердець та готовності до каяття та зміни неправильного шля-

ху. Екуменічний рух вже вступив на шлях примирення.

Слід визнавати духовні надбання різних церковних традицій, із вдячністю запозичувати все найкраще один у одного. Щоб екуменічний рух процвітав, необхідно залучати молодь, яка б продовжувала добрі традиції і активно напруцьовувала свої правильні бачення у цій відповідальній справі.

Ми зобов'язуємося:

- позбутися у кожній церкві почуття самодостатності та викорінювати упередженість; прагнути до спільних зустрічей і бути готовими допомагати один одному;
- сприяти екуменічній щирості та співпраці у християнському вихованні та богословській підготовці, продовжувати освіту та дослідження

4. Діяти разом

Різні форми спільної діяльності вже є екуменічними. Багато християн з різних церков живуть поруч, діють разом як друзі,

сусіди, колеги, сімейства. Особливо варто підтримувати подружжя, які живуть в міжконфесійному шлюбі, в отриманні досві-

ду екуменізму у повсякденні.

Ми рекомендуємо створювати та підтримувати двосторонні та багатосторонні екуменічні організації для співпраці на місцевому, регіональному, національному та міжнародному рівнях.

На європейському рівні необхідно посилювати

співробітництво між Конференцією Європейських Церков і Радою Єпископських Конференцій Європи та продовжувати проведення Європейських Екуменічних Асамблей.

У випадку конфліктів між церквами, за необхідності, слід вживати чи підтримувати дії посередництва для досягнення миру.

Ми зобов'язуємося:

• діяти спільно на всіх рівнях церковного життя, де дозволяють умови та немає віросиовідальних причин або де переважає доцільність протистояти цьому;

• захищати права меншин та сприяти усуненню непорозумінь та упереджень між церквами більшості та церквами меншості в наших країнах.

5. Молитися разом

Екуменічний рух живе через слухання Слова Божого та надання Святому Духу діяти в нас і через нас.

Через силу благодаті, різними способами, молитвами та богослужінням сприяти поглибленню духовного єднання церков і молитися за видиму єд-

ність Христової Церкви. Особливо болісною ознакою розділення серед багатьох християнських церков є відсутність євхаристичного єднання.

У деяких церквах діють застереження стосовно спільної молитви в екуменічному контексті. Але

ми маємо багато загально-християнських піснеспівів та молитов, особливо “Отче наш”, а екуменічні бого-

служіння стали поширеним явищем: всі вони є ознаками нашої християнської духовності.

Ми зобов'язуємося:

- ⦿ молитися один за одного, за єдність християн;
- ⦿ вчитися цінувати богослужіння та інші форми духовного життя різних церков;
- ⦿ робити все належне для євхаристичного спілкування.

6. Продовжувати діалог

Ми всі належимо Христу, і це має фундаментальне значення незважаючи на різні богословські та етичні позиції. Однак, замість того, щоб розглядати розмаїття як дар, що збагачує, ми дозволили розбіжностям богословських поглядів, етичним питанням та церковному праву привести до розділення церков. При цьому

вирішальну роль відігравали особливі історичні умови та різні типи культур. Заради поглиблення екуменічного спілкування потрібно за будь-яку ціну й надалі докладати зусиль досягнення консенсусу у вірі. Тільки тоді церковне спілкування може знайти богословську основу. Альтернативи діалогу немає.

Ми зобов'язуємося:

- ⦿ продовжувати сумлінний інтенсивний діалог між нашими церквами на всіх рівнях та вирішувати питання, щоб офіційні церковні установи могли отримувати та втілювати напрацювання, досягнуті під час діалогу;
- ⦿ у разі виникнення протиріч, котрі загрожують віровченню та етиці, прагнути до діалогу та обговорення проблем у світлі Євангелія.

ІІІ. НАША СПІЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ЄВРОПІ

7. Участь у будівництві Європи

Протягом віків у Європі зароджувалася і розвивалася переважно християнська культура. Проте християнам не вдалося уникнути страждань та руйнації, які чинили європейці як у Європі, так і за її межами. Ми визнаємо й нашу вашу провину у цьому і просимо вибачення у Бога та наших братніх народів.

Наша віра допомагає нам вчитися на поразках минулого і перетворювати нашу християнську віру та любов до ближнього у джерело надії заради моралі та етики, освіти та культури, політичного та економічного життя в Європі та в усьому світі.

Церкви підтримують інтеграцію на європейському континенті. Без загально-визнаних цінностей церква не витримає випробувань часом. Ми впевнені,

“Блаженні миротворці, бо вони синами Божими назвуться” (Мф. 5, 9) що духовна спадщина християнства є життєдайним джерелом натхнення та збагачення Європи. На основі нашої християнської віри ми будемо до-

докладати зусилля заради гуманної, соціально справедливої Європи, де пріоритет матимуть права людини, та головні цінності, такі як мир, справедливість, свобода, терпимість, співробітництво та солідарність. Ми наполягаємо також на цінуванні і повазі життя, шлюбу, сім’ї, закликаємо ставати на захист бідних, вміти прощати та співпереживати всім.

Через церкви і через міжнародні общини громади ми повинні протидіяти небезпеці, котра Європу може перетворити на інтегрований Захід та неінтегрований Схід, а також звернути свою увагу

і діяння, щоб не відбулося розділення Європи на Північ та Південь. У той же час ми повинні уникати

євроцентризму та усвідомлювати відповідальність Європи за все людство, особливо за знедолених.

Ми зобов'язуємося:

- прагнути до порозуміння один з одним стосовно сутності та цілей нашої соціальної відповідальності і спільно представити проблеми та погляди церков світським європейським організаціям;
- захищати християнські цінності від усіляких зазіхань;
- протистояти спробам зловживати релігією та церквою з етичною або націоналістичною метою.

8. Примиряти народи з різною культурою

Ми вважаємо, що різноманітність регіональних, національних, культурних та релігійних традицій збагачує Європу. Але численні конфлікти церкви зумовлюють служити задля примирення між людьми та культурами. Зрозуміло, що важливою передумовою цього є згода між церквами.

Наші спільні зусилля націлені на обговорення та допомогу в розв'язанні політичних та соціальних

проблем в душі Євангелія. Оскільки ми цінуємо особистість та гідність кожної людини як образу Божого, ми захищаємо однаково людей різних національностей.

Як церкви ми маємо намір об'єднати сили в сприянні процесу демократизації в Європі. Ми зобов'язуємося працювати спільно з миротворчими організаціями, заснованими на принципі ненасильницького владнання конфліктів.

Ми засуджуємо будь-яку форму насилля над людиною, особливо над жінками та дітьми.

Ми будемо сприяти соціальній справедливості для кожного народу, а це в першу чергу, зменшення

різниці щодо якості життя між багатими і знедоленими, а також подолання безробіття. Разом ми будемо надавати допомогу мігрантам, біженцям та всім, хто шукає притулку в Європі.

Ми зобов'язуємося:

- протидіяти будь-яким проявам націоналізму, що призводить до гноблення інших людей та нацменшин;
- виступати за покращення становища та рівноправність жінок в усіх сферах життя, сприяти справедливому партнерству між жінками й чоловіками в церкві та суспільстві.

9. Зберігати творіння

З вірою в любов Бога Творця ми дякуємо за дар творіння та цінність і красу природи. Проте ми з жахом помічаємо, що природні ресурси використовуються неощадливо, без урахування їх реальної цінності, не задумуючись про завтрашній день про прийдешні покоління.

Ми хочемо разом допомогти створити достойні

умови життя для усього творіння. Ми відповідальні перед Богом і маємо встановити загальні критерії того, що людям можна робити з точки зору науки та техніки і чого не слід — з етичної точки зору.

Рекомендуємо ввести в європейських церквах день екуменічної молитви за збереження творіння.

Ми зобов'язуємося:

- прагнути до творчого, а не споживацького способу життя та сприяти достойному й стабільному рівню життя людини;
- підтримувати церковні екологічні організації та екуменічні спільноти в їх зусиллях щодо збереження творіння.

10. Розвивати спілкування з іудаїзмом

Ми поєднані унікальним зв'язком з народом Ізраїлю, з яким Бог уклав вічний завіт, котрий Він ніколи не порушував. Наша віра вчить нас що наші єврейські сестри та брати "...улюблені Божі заради отців. Бо дари і покликання Божі непорушні" (Рим. 11, 28–29) та їм "належить усиновлення і слава, і заповіді, і закономірності, і богослужіння, і обітниця; їхні й отці, і від них Христос по плоті" (Рим. 9, 4–5)

Ми засудуємо всі прояви антисемітизму, всі спалахи ненависті та переслідування єврейського народу. Ми просимо вибачення у Бога за антиєврейські настрої серед християн та просимо наших єврейських братів та сестер примирення.

Необхідно в богослужінні та вченні, доктринах та житті наших церков усвідомлювати глибокий зв'язок, що існує між християнською вірою та іудаїзмом і підтримувати співробітництво між християнами та євреями.

Ми зобов'язуємося:

- протистояти всім формам антисемітизму та антиїудейству в церкві та в суспільстві;
- прагнути інтенсивного діалогу з нашими єврейськими сестрами та братами на всіх рівнях.

11. Розвивати відношення з ісламом

Мусульмани жили в Європі віками. У деяких європейських країнах вони становлять впливові меншини. У той час як між мусульманами та християнами завжди були і є гарні та добросусідські стосунки, все ще є серйозні перепони та упередження з обох сторін. Ці проблеми виходять із прикрого до-

свіду історії та недавнього минулого.

Ми хотіли б якомога швидше порозумітися та покращити християнський діалог на всіх рівнях. Зокрема, рекомендуємо проводити спільні бесіди про нашу віру в єдиного Бога та вносити ясність стосовно нашого розуміння прав людини.

Ми зобов'язуємося:

- поводитися з повагою до мусульман;
- співпрацювати з мусульманами над проблемами, що викликають спільну турботу.

12. Проводити зустрічі з представниками інших релігій та світоглядів

Плюралізм релігійних та нерелігійних переконань, різних способів життя стала характерною рисою європейської культури. Поширюються східні релігії та новітні релігійні громади, які викликають інтерес у багатьох християн.

Крім того, зростає все більша кількість людей, що відкидає християнську віру, байдужа до неї або дотримуються інших філософських поглядів на життя.

Ми налаштовані серйозно сприймати критичні зауваження на нашу ад-

ресу та спільно чесно вести дискусію. Однак варто визначитися, з якими громадами слід шукати діалогу та зустрічей, а з якими уникати цього.

Ми зобов'язуємося:

• визнавати свободу совісті та віровизнання цих людей та громад і захищати їх право в рамках діючого законодавства приватним чином чи групами сповідувати свою віру та переконання;

• бути готовими до діалогу з усіма людьми доброї волі, вирішувати з ними проблеми, що викликають загальне занепокоєння та нести їм свідчення про нашу християнську віру.

*Ісус Христос, Господь єдиної Церкви,
є наша найбільша надія на примирення та злагоду.
В Ім'я Його ми маємо намір йти
нашою спільною дорогою в Європі.
Ми молимося про Боже керівництво
силою Святого Духа.*

*“Нехай же Бог надії наповнить вас усякою радістю
і миром у вірі, щоб ви, силою Духа Святого,
збагатилися надією.” (Рим.15,13)*

Ми, президенти Конференції Європейських Церков та Ради Європейських Єпископських Конференцій, рекомендуємо усім церквам та Єпископським конференціям у Європі прийняти цю Єкуменічну хартію як базовий текст та застосовувати згідно з місцевими умовами.

З цією рекомендацією ми підписуємо Єкуменічну хартію з нагоди Європейської Єкуменічної зустрічі в першу неділю після спільного святкування Пасхи в 2001 році.

Страсбург, 22 квітня 2001 року

Митрополит Єремія, президент Конференції Європейських Церков

Кардинал Милослав Велк, президент Ради Єпископських Конференцій Європи